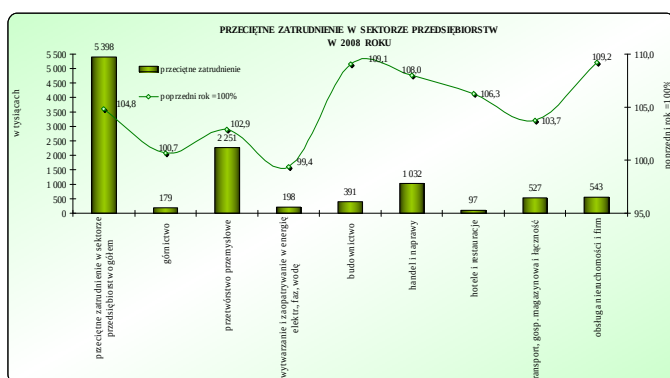
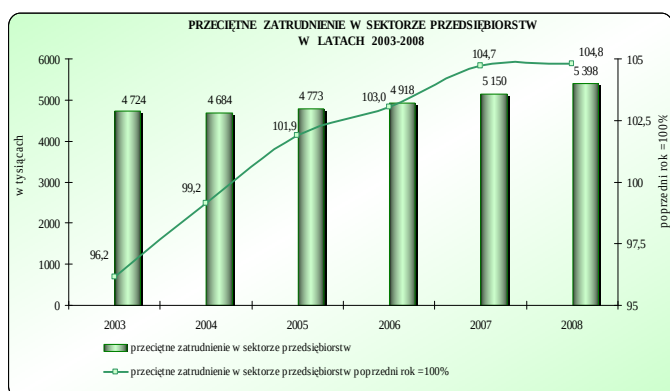
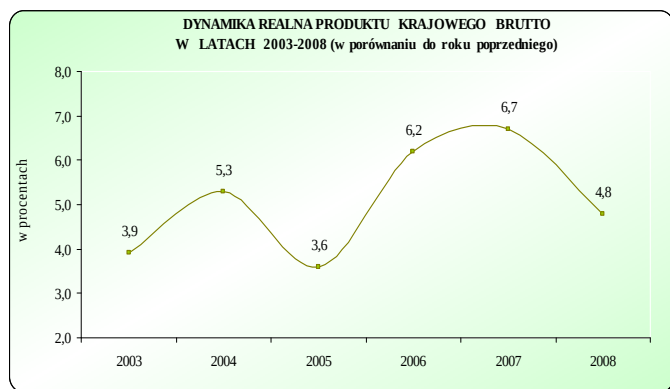

RYNEK PRACY W POLSCE 2008 ROK

Zasadniczym czynnikiem sprzyjającym pozytywnym zmianom na rynku pracy jest wzrost gospodarczy. Realny **wzrost PKB w 2007 r. był najwyższy w ciągu ostatnich lat i wyniósł 6,7%**. W 2008 r. tempo wzrostu PKB było nieco niższe. **Według wstępnych szacunków PKB w 2008 r. w porównaniu z 2007 r. wzrósł realnie o 4,8%¹**. Pomimo notowanych w wielu obszarach gospodarki w II półroczu 2008 r. oznak spowolnienia Polska należała do krajów o najwyższym wzroście PKB w UE.

Tempo wzrostu popytu krajowego w Polsce w 2008 r. uległo istotnemu osłabieniu. Popyt krajowy był wyższy niż przed rokiem o 4,8%² wobec wzrostu o 8,6% w 2007 r. Wprawdzie wzrost spożycia ogółem był niższy niż przed rokiem (4,0% wobec 4,7%), ale **spożycie indywidualne rosło szybciej** (wzrost o 5,4% wobec 5,0% w 2007 r.).

Wysoka była dynamika inwestycji. Stopa inwestycji w gospodarce narodowej zwiększyła się do ponad 22%.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2008 r. była wyższa niż przed rokiem, ale tempo wzrostu było najwolniejsze od 2002 r.

W 2008 r. przeciętne zatrudnienie³ w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5398,3 tys. osób, a więc było o 4,8% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 4,7% w 2007 r.). Wyższe tempo wzrostu zatrudnienia wynikało z wysokiego wzrostu zatrudnienia w obsłudze nieruchomości i firm (o 9,2%), budownictwie (o 9,1%) oraz handlu i naprawach (o 8,0%).

Podobnie, jak w 2007 r. zmniejszyło się przeciętne zatrudnienie w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę (o 0,6%).

Najgłębszy spadek przeciętnego zatrudnienia w ujęciu rocznym odnotowano w firmach produkujących odzież i wyroby futrzarskie. Z kolei wzrost odnotowano w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, produkcji wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych, handlu detalicznym oraz naprawie artykułów użytku osobistego i domowego.

Rok 2008 przyniósł **wyższy niż w poprzednich latach wzrost przeciętnego wynagrodzenia**. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 3179,01 zł i było o 10,1% wyższe niż przed rokiem (w 2007 r. wzrost wyniósł 9,2%).

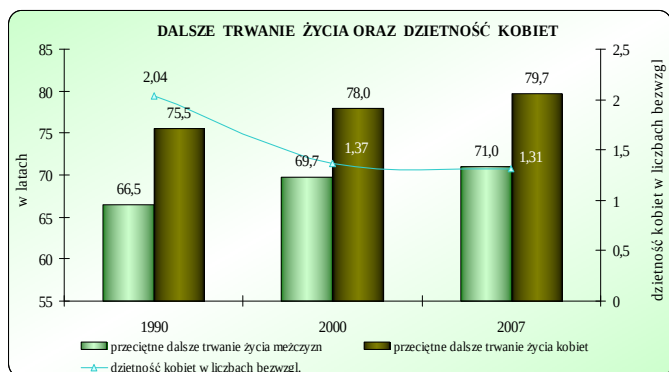
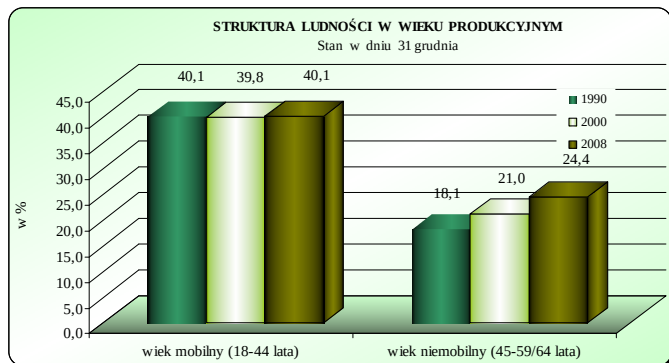
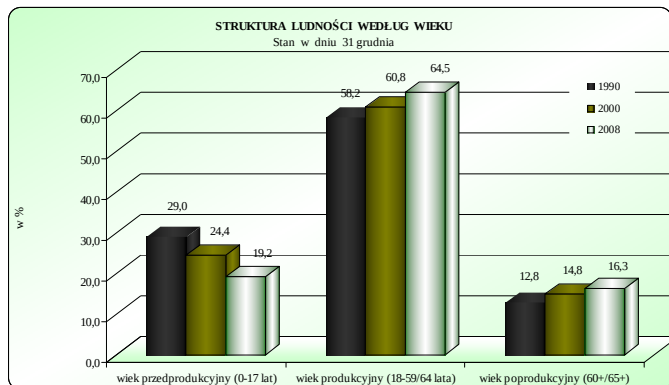
Najwyższą dynamikę płac notowano w budownictwie (wzrost o 12,9%), obsłudze nieruchomości i firm (wzrost o 11,8%) oraz transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (wzrost o 10,9%).

¹ Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju rok 2008, GUS, Warszawa 28 stycznia 2009 r.

² Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju rok 2008, GUS, Warszawa 28 stycznia 2009 r.

³ Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju rok 2008, GUS, Warszawa 28 stycznia 2009 r.

ZMIANY DEMOGRAFICZNE ⁴

W roku 2008 po raz pierwszy od 11 lat odnotowano dodatni przyrost rzeczywisty ludności. W końcu 2008 r., według wstępnych szacunków GUS, ludność Polski liczyła ok. 38,1 mln. osób.

Obserwowany do 2003 r. spadek liczby urodzeń oraz wydłużenie się długości trwania życia przyczyniły się do trwałych zmian strukturze wiekowej ludności. **Statystyczny Polak w 2007 r. miał 37,3 lat wobec 35,4 lat w 2000 r.**

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat notowano systematyczny **spadek odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) do 19,2% w 2008 r.** wobec 24,4% w 2000 r. Jednocześnie notuje się dalsze **zwiększanie się liczby osób w wieku poprodukcyjnym.** W 2008 r. osoby te stanowiły 16,3% ludności, tj. o 1,5 punktu procentowego więcej niż w 2000 r. Ponadto w strukturze ludności następuje proces wzrostu odsetka osób w wieku produkcyjnym z 60,8% w 2000 r. do 64,5% w 2008 r.

Wśród osób w wieku produkcyjnym odnotowany został dynamiczny wzrost odsetka w wieku niemobilnym na rynku pracy (45-59/64 lata) do 24,4% ludności (wobec 21% w 2000 r.), zaś osoby w wieku mobilnym stanowiły 40,1% (wobec 39,8%).

Począwszy od 1992 r. obserwuje się w Polsce nieprzerwany **wzrost średniej długości życia.** W 2007 r. przeciętne trwanie życia wynosiło 71 lat dla mężczyzn i 79,7 lat dla kobiet. W stosunku do początku lat 90-tych o ponad 4-lata wydłużyło się zarówno trwanie życia mężczyzn, jak i kobiet. Mimo to w Polsce występuje zjawisko nadumieralności mężczyzn.

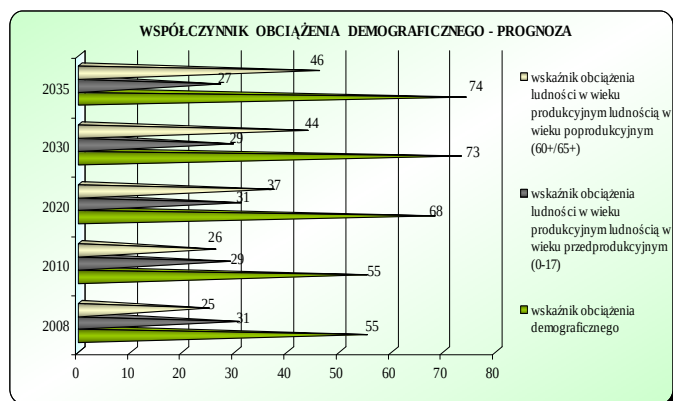
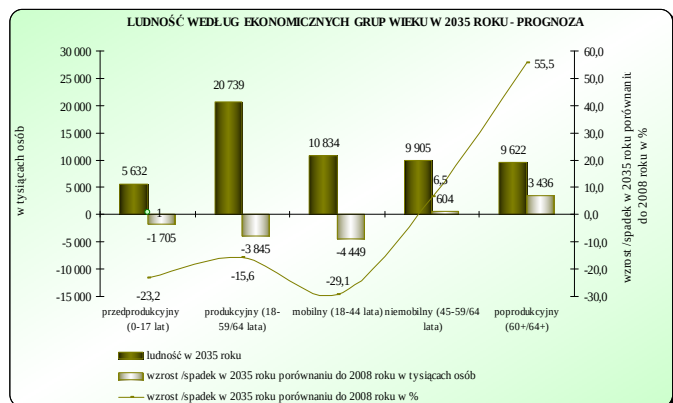
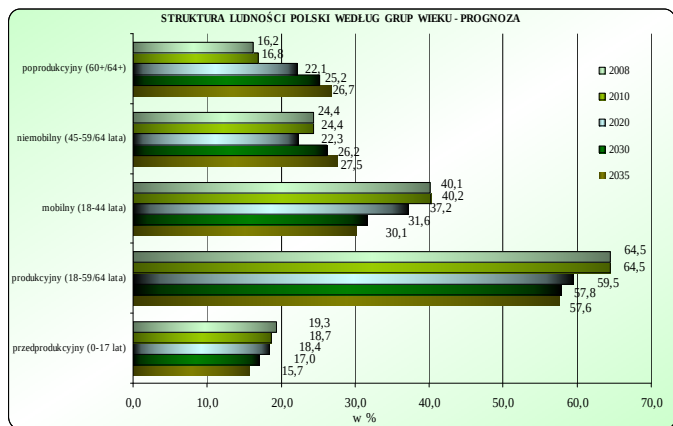
Istotny wpływ na procesy demograficzne ma również liczba urodzeń. W latach 1984-2003 z roku na rok rodziło się coraz mniej dzieci, a 2008 rok był piątym z kolei, w którym odnotowano większą ich liczbę. Nadal wyższy pozostaje współczynnik urodzeń na wsi.

Pomimo rosnącej liczby urodzeń **w dalszym ciągu poziom reprodukcji nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń.** Nadal utrzymuje się okres głębokiej depresji urodzeniowej. W 2007 r. współczynnik dzietności wynosił 1,31, co oznacza wzrost (o 0,09 pkt) w stosunku do odnotowanego w 2003 r., w którym był on najniższy od ponad 50 lat. Najkorzystniejszą sytuację demograficzną określa współczynnik kształtujący się na poziomie 2,1-2,15, tj. gdy w danym roku na jedną kobietę w wieku 15-49 lat przypada średnio 2 dzieci.

Równocześnie należy zaznaczyć, że od początku lat 90-tych obserwuje się przesunięcie najwyższej płodności kobiet z grupy 20-24 lata do 25-29 lat. Wynika to z wyboru, jakiego dokonują młodzi ludzie odkładając decyzję o założeniu rodziny i jej powiększaniu do czasu osiągnięcia odpowiedniego poziomu wykształcenia oraz stabilizacji ekonomicznej. Konsekwencją tego jest wzrost średniego wieku rodzenia dziecka do ok. 28 lat.

⁴ Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2008 roku, GUS, materiał na konferencję prasową w dniu 29 stycznia 2009 r.

PROGNOZA LUDNOŚCI POLSKI 2008-2035 ⁵

Zgodnie z wynikami najnowszej prognozy ludności Polski na lata 2008-2035, sporządzonej przez Główny Urząd Statystyczny, w perspektywie najbliższych lat **liczba ludności Polski będzie się systematycznie zmniejszać, przy czym tempo spadku będzie coraz wyższe**. W 2010 r. liczba ludności osiągnie nieco ponad 38 mln, a w 2035 r. zmniejszy się poniżej 36 mln. osób. Oznacza to, że liczba ludności w końcu prognozowanego okresu będzie stanowiła 94,5% stanu z końca 2008 r. Spadek będzie dotyczył niemal wyłącznie ludności zamieszkałej w miastach, przy niewielkim ubytku zamieszkałych na wsi.

Nastąpi pogłębienie procesu starzenia się ludności, które będzie dotyczyło znacznie bardziej obszarów wiejskich. Mediana wieku ludności zwiększy się z 37,3 lat w końcu 2007 r. do 47,9 lat w 2035 roku.

Prognozowany jest znaczący ubytek ludności w wieku produkcyjnym. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszy się z poziomu 7,3 mln osób w 2008 r. do 5,6 mln w 2035 r. Równocześnie zmniejszy się liczba ludności w wieku produkcyjnym z 24,6 mln do 20,7 mln osób, przy wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym z 6,2 mln do 9,6 mln. Spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym dotyczył będzie osób w wieku mobilnym na rynku pracy (spadek z 15,3 mln do 10,8 mln), przy niewielkim wzroście liczby niemobilnych (z 9,3 mln do 9,9 mln).

W 2035 r. odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszy się z 19,3% w 2008 r. do 15,7% w 2035 r. W tym samym czasie udział osób w wieku produkcyjnym zmniejszy się z 64,5% do 57,6% (30,1% w wieku mobilnym i 27,5% w wieku niemobilnym), a odsetek w wieku poprodukcyjnym wzrośnie z 16,2% do 26,7% (tj. o ponad 10 punktów procentowych). Najwyższy wzrost będzie dotyczył osób w wieku poprodukcyjnym, których liczba zwiększy się o ok. 55% w porównaniu do 2008 r.

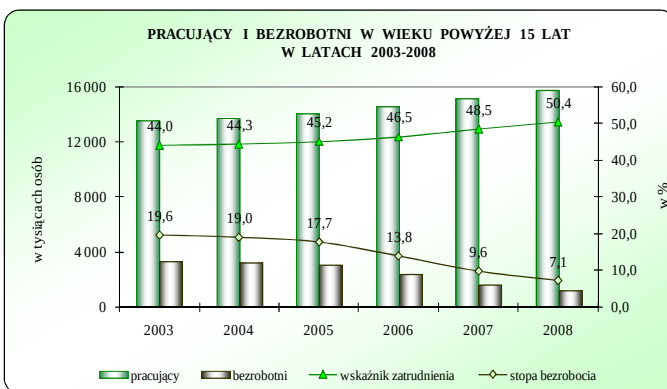
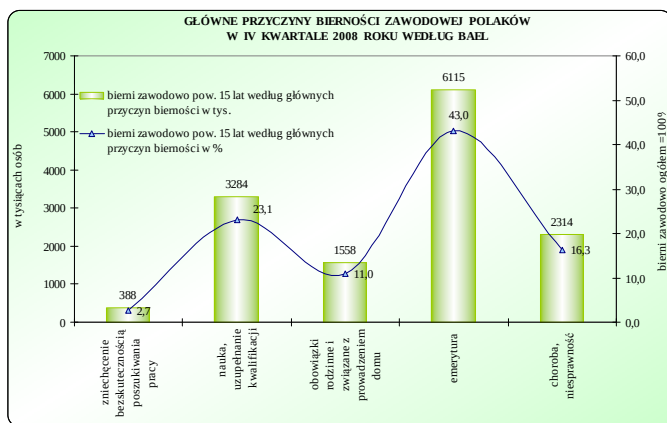
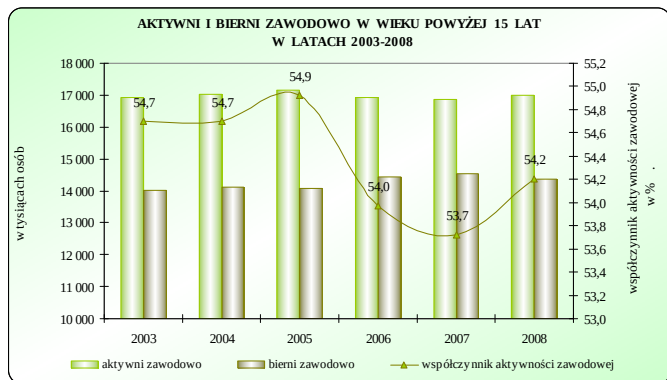
Wskaźnik obciążenia demograficznego ogółem pokazujący liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym będzie wzrastał. **Zwiększy się z 55 osób w 2008 r. do 74 osób w 2035 roku**.

Powyższe zmiany stwarzają konieczność podejmowania działań na rzecz wzrostu zatrudnienia, szczególnie w sytuacji gdy **średni wiek wycofywania się z rynku pracy jest niższy od ustawowego wieku emerytalnego i kształtuje się na poziomie jednym z najniższych wśród państw członkowskich UE**. Średni wiek odejścia z rynku pracy w 2007 r. wyniósł w Polsce 59,3 lat, wobec 61,2 lat w UE(27).⁶ Średni wiek odejścia z rynku pracy kobiet wyniósł 57,5 lat (w UE 60,5 lat), a mężczyzn 61,4 lata (w UE 61,9 lat).

⁵ Prognoza ludności na lata 2008-2035, GUS, Warszawa 2009

⁶ Aktywność ekonomiczna ludności Polski III kwartał 2008, GUS, Warszawa 2009

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI POLSKI (BAEL) ⁷

W ostatnich latach bardzo wyraźnie rysuje się **wysoki poziom bierności zawodowej Polaków**. W 2008 r. populacja aktywnych zawodowo w wieku powyżej 15 lat liczyła średniorocznie 17011 tys. osób i była o ponad 150 tys. osób wyższa niż w 2007 r. (wzrost o 0,9%). W tym samym czasie liczba biernych zawodowo zmniejszyła się o 171 tys. (tj. o 1,2%) do 14362 tys. osób. **Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku pow. 15 lat wzrósł z 53,7% w 2007 r. do 54,2% w 2008 r.** Należy zauważyć, że wzrost wartości ww. współczynnika odnotowany został tylko w 2005 r. i 2008 r., a generalnie aktywność zawodowa Polaków wykazywała tendencję spadkową.

Wysoki poziom bierności zawodowej jest zjawiskiem wynikającym z jednej strony z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode (kontynuowanie nauki), **z drugiej zaś następuje w wyniku przechodzenia na emerytury lub renty, ew. świadczenia przedemerytalne przez coraz liczniejszą grupę osób**, które nabywają uprawnienia do ww. świadczeń. Najważniejszymi powodami bierności zawodowej były: emerytura wskazywana przez 43% biernych zawodowo w ostatnim kwartale 2008 r. oraz nauka i uzupełnianie kwalifikacji, które wskazało ponad 23% biernych w IV kwartale 2008 r. Istotne powody bierności stanowią również choroba i niepełność wskazywana przez 16,3% biernych zawodowo i obowiązki rodzinne oraz związane z prowadzeniem domu - 11% biernych.

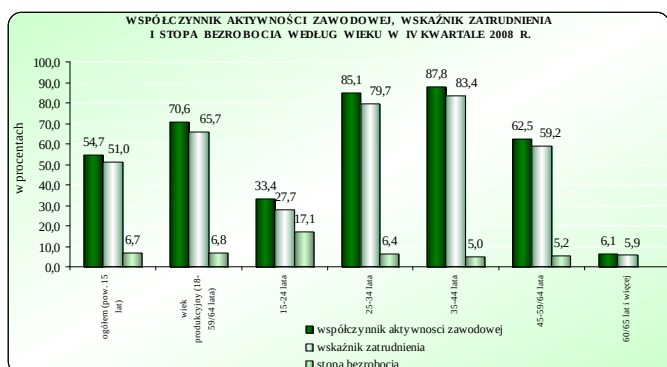
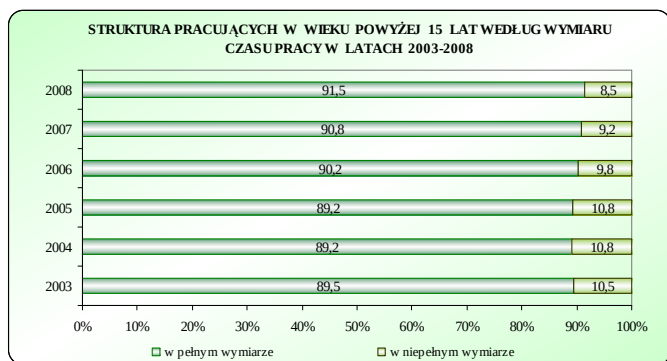
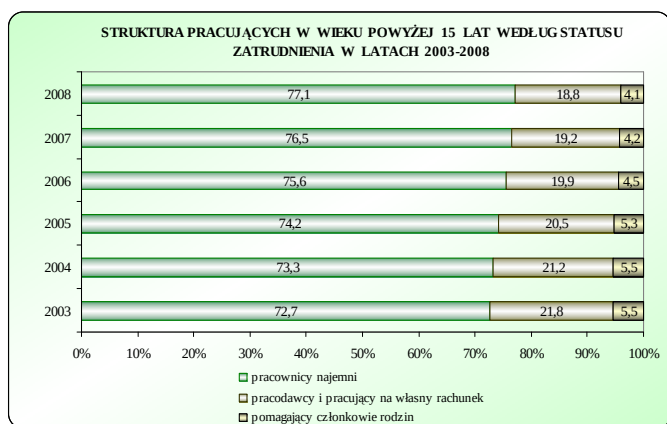
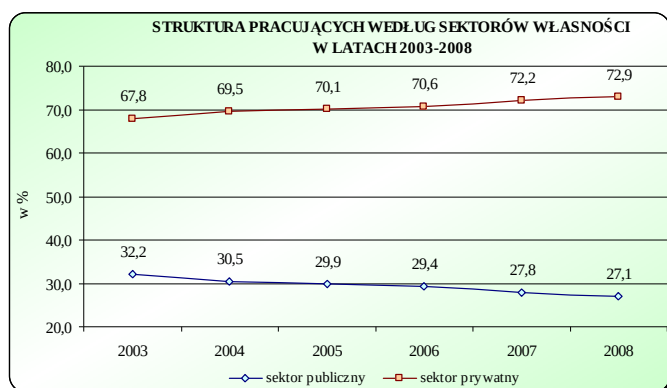
Zgodnie z wynikami BAEL średnioroczna liczba pracujących w wieku pow. 15 lat w 2008 r. ukształtowała się na poziomie 15800 tys. osób, czyli można stwierdzić, że **poziom zatrudnienia osiągnął rekordowy poziom. W porównaniu z 2007 r. pracowało 560 tys. osób więcej**, czyli utworzono ponad pół miliona nowych miejsc pracy.

Warto zauważyć, że **w ostatnim kwartale 2008 r. liczba pracujących wyniosła 16 mln osób** i nigdy wcześniej od czasu prowadzenia przez GUS badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) poziom ten nie był wyższy. W 2008 r. średnioroczny **wskaźnik zatrudnienia** osób w wieku pow. 15 lat wyniósł 50,4% (tj. był o 1,9 punktu proc. wyższy niż rok wcześniej), a **dla osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) wyniósł 64,9%**, czyli zwiększył się o 2,6 punktu procentowego.

Udział bezrobotnych w liczbie aktywnych zawodowo w wieku powyżej 15 lat (stopa bezrobocia) wyniósł w 2008 r. wg BAEL 7,1% i był o 2,5 punktu proc. niższy niż w 2007 r.

Najniższą wartość wskaźnika bezrobocia w prowadzonym od 1992 r. badaniu odnotowano w III kwartale 2008 r. – 6,6%.

⁷ Kwartalna informacja o rynku pracy, GUS, Warszawa, 2009.02.24 oraz obliczenia własne na podstawie danych z BAEL

Korzystne zmiany dotyczą również struktury zatrudnienia. **Wzrasta liczba pracujących w sektorach pożądanym dla nowoczesnej gospodarki, czyli w przemyśle i usługach.** Zmniejsza się z kolei zatrudnienie w rolnictwie. W 2008 r. w sektorze rolniczym pracowało ok. 14% pracujących wobec ponad 18,4% w 2003 r.

Od 2003 r. w strukturze pracujących w wieku powyżej 15 lat **systematycznie wzrasta udział zatrudnionych w sektorze prywatnym.** W 2008 r. w sektorze tym pracowało 11,5 mln osób. Odsetek zatrudnionych w sektorze prywatnym wzrósł z 67,8% w 2003 r. do 72,9% w 2008 r.

Równocześnie **zmniejsza się odsetek pracodawców i pracujących na własny rachunek**, którzy w 2008 r. stanowili 18,8% pracujących (wobec 21,8% w 2003 r.). Systematycznie spada również liczba pomagających członków rodzin (4,1% wobec 5,5%), a tym samym rośnie odsetek pracowników najemnych.

W 2008 r. w charakterze pracownika najemnego pracowało 12179 tys. osób, tj. 77,1% ogółu pracujących w wieku pow. 15 lat. **Liczba pracowników najemnych wzrasta z roku na rok** począwszy od 2004 r. W 2008 r. była o 514 tys. osób wyższa niż w 2007 r. i o około 1,2 mln. wyższa niż w 2006 r.

W strukturze pracujących **nieznacznie, ale jednak wzrasta odsetek zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy.** W 2008 r. w pełnym wymiarze czasu pracy pracowało 14458 tys. osób, tj. 91,5% ogółu pracujących (wobec 89,5% w 2003 r.). Tym samym liczba osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze spada.

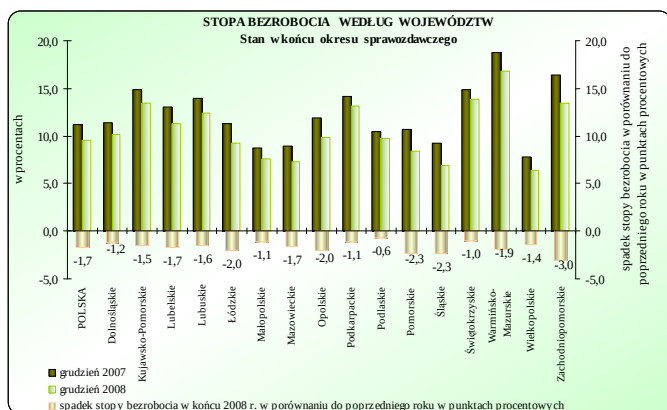
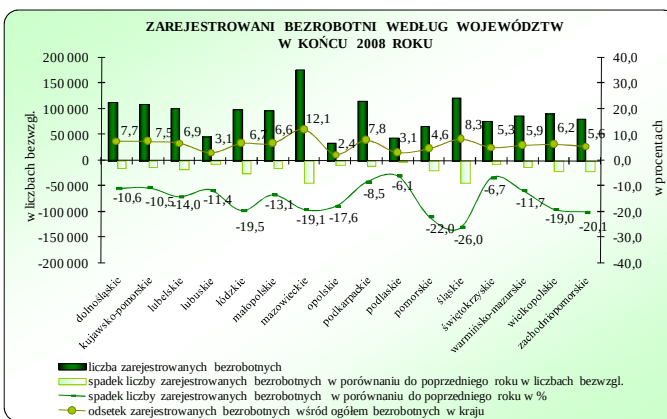
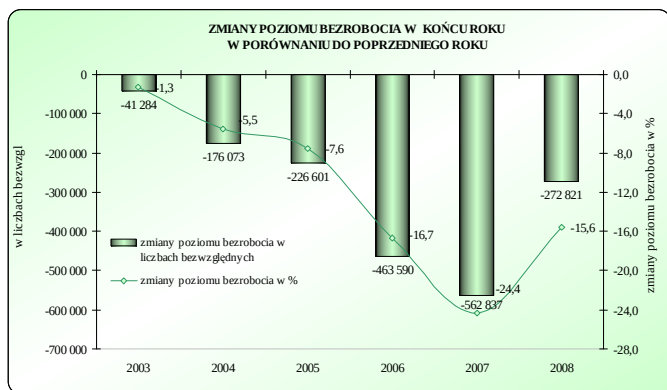
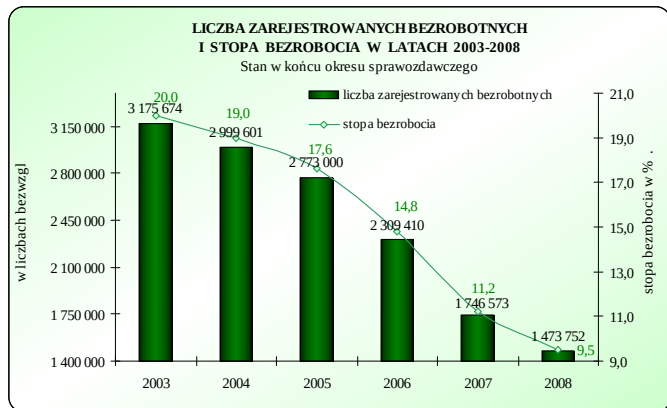
Wskaźniki obrazujące kształtowanie się aktywności zawodowej, zatrudnienia i bezrobocia są silnie skorelowane z wiekiem. Najkorzystniejsze wartości przyjmują dla osób w wieku 35-44 lata i tylko nieznacznie gorsze dla osób w wieku 25-34 lata.

Stosunkowo **niska pozostaje aktywność zawodowa młodzieży** (33,4% wyniósł w IV kwartale 2008 r. współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15-24 lata wobec 32,8% przed rokiem) **oraz osób w wieku tzw. poprodukcyjnym** (60 lat i więcej kobiety oraz 65 lat i więcej mężczyźni - 6,1% wobec 6,4% w IV kwartale 2007 r.).

Dla tych kategorii wiekowych również niski pozostaje wskaźnik zatrudnienia – odpowiednio 27,7% i 5,9% w 2007 r.

Równocześnie **najwyższa stopa bezrobocia dotyczy osób młodych – 17,1% wobec 5,2% dla osób w wieku tzw. niemobilnym.** W przypadku młodzieży generalnie we wszystkich krajach UE stopa bezrobocia pozostaje ok. 2-krotnie wyższa niż stopa dla osób w wieku produkcyjnym.

BEZROBOCIE REJESTROWANE

Ze względu na różnice metodologiczne stopa bezrobocia rejestrowanego pozostaje na wyższym poziomie niż w ujęciu BAEL, ale również w 2008 r. zmniejszyła się.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu 2008 r. wyniosła 9,5% wobec 11,2% w końcu 2007 r. – spadek wyniósł 1,7 punktu procentowego. Wskaźnik bezrobocia był ponad 2-krotnie niższy niż w końcu 2002 r., czy 2003 roku.

Liczba zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych zaczęła systematycznie zmniejszać się począwszy od 2003 r., przy czym nadal w miesiącach rozpoczynających i kończących rok notuje się wzrost poziomu bezrobocia rejestrowanego. W końcu 2002 r. w rejestrach znajdowało się 3217 tys. bezrobotnych, a rok później liczba ta była o 1,3% niższa. W końcu 2003 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 3175,7 tys. osób, a wskaźnik bezrobocia wyniósł 20%. **Do końca 2007 r. zarówno liczba, jak i stopa bezrobocia rejestrowanego zmniejszały się coraz szybciej.** W końcu 2007 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1746,6 tys. bezrobotnych, tj. o 562,8 tys. mniej niż przed rokiem. Wówczas też odnotowano najwyższą dynamikę spadku bezrobocia - 24,4% w porównaniu do stanu z końca 2006 r.

W końcu 2008 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1473,8 tys. osób. Poziom bezrobocia był wprawdzie o 272,8 tys. osób niższy niż rok wcześniej, ale dynamika spadku bezrobocia była znacznie niższa niż w 2007 r. i wyniosła 15,6%.

Względny spadek poziomu bezrobocia w końcu 2008 r. był o 8,8 punktu procentowego niższy niż notowany w 2007 r. (24,4% wobec 15,6%).

Wart uwagi pozostaje fakt, że począwszy od stanu w końcu maja 2007 r. poziom bezrobocia nie przekracza 2 mln osób.

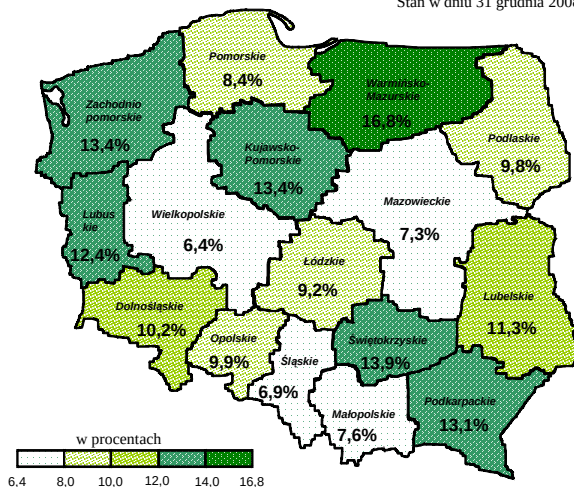
Spadek poziomu bezrobocia rejestrowanego w końcu 2008 r. w porównaniu do stanu z końca 2007 r. odnotowany został we wszystkich województwach, przy czym kształtował się w przedziale od 6,1% w województwie podlaskim do 26% w śląskim. Wyższy niż 20% spadek bezrobocia wystąpił również w pomorskim i zachodniopomorskim. W województwach tych odnotowany został również najwyższy w kraju spadek stopy bezrobocia.

Najwyższy spadek wskaźnika bezrobocia, z 16,4% do 13,4%, wystąpił w województwie zachodniopomorskim (o 3,0 pkt. proc.).

Najmniejszy spadek odnotowany został w podlaskim, gdzie stopa bezrobocia zmniejszyła się z 10,4% do 9,8%.

STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 31 grudnia 2008 r.

Mimo dynamicznego spadku bezrobocia w Polsce nadal wysokie pozostaje jego **terytorialne zróżnicowanie**. Jest to wynikiem zarówno nierównomiernego rozwoju społeczno – gospodarczego regionów, jak i ich położenia geograficznego.

Rozpiętość wskaźnika bezrobocia zarówno na poziomie województw, jak i powiatów zmniejszyła się. W końcu 2008 r. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą stopą bezrobocia w województwach wynosiła 10,4 punktu procentowego (wielkopolskie – 6,4%, warmińsko – mazurskie – 16,8%). Terytorialne zróżnicowanie na poziomie województw zmniejszyło się o 0,5 punktu procentowego w porównaniu z końcem 2007 r. (10,9 punktu proc.). Zróżnicowanie stopy bezrobocia na poziomie powiatów zmniejszyło się z 31,2 pkt. proc w końcu 2007 r. do 29,5 pkt. proc. w końcu 2008 r.

Najniższą stopę bezrobocia w końcu 2008 r. odnotowano w M. Poznań (1,7%), powiecie poznańskim (1,8%), M. St. Warszawa (1,9%), M. Sopot (1,9%) oraz M. Katowice (1,9%).

Najwyższy wskaźnik bezrobocia wystąpił w powiatach szydlowieckim (31,2%) i bartoszyckim (30,9%).

Jedną z głównych cech polskiego rynku pracy jest **sezonowość** – wzrost bezrobocia w miesiącach rozpoczynających i kończących rok. Miesiące wiosenne są okresami spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych, co wynika między innymi z rozpoczynania prac sezonowych w budownictwie i rolnictwie, a także rozpoczynania się sezonu turystycznego. W końcu roku z powodu napływu do bezrobocia osób, którym wygasają wówczas umowy o pracę oraz powrót do bezrobocia osób wykonujących subsydiowane zatrudnienie liczba bezrobotnych wzrasta.

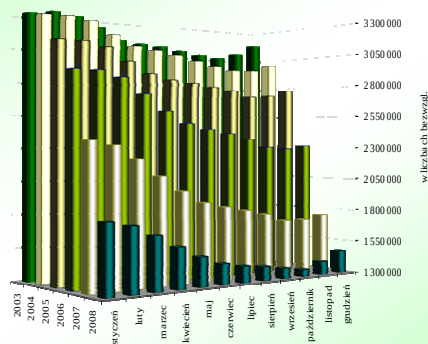
Rok 2007, podobnie jak 2006, pod względem sezonowych zmian na rynku pracy był nietypowy, ponieważ wzrost poziomu bezrobocia odnotowany został tylko w styczniu i grudniu, co jak dotąd w historii polskiego bezrobocia nigdy nie miało miejsca.

Rok 2008 był czwartym z kolei, w którym poziom rejestrowanego bezrobocia zmniejszył się już w lutym, ale w listopadzie i grudniu notowane były sezonowe wzrosty. W listopadzie liczba bezrobotnych wzrosła o 46,2 tys. osób, a w grudniu 2008 r., zwiększyła się o 75,3 tys. osób, tj. o 5,4%.

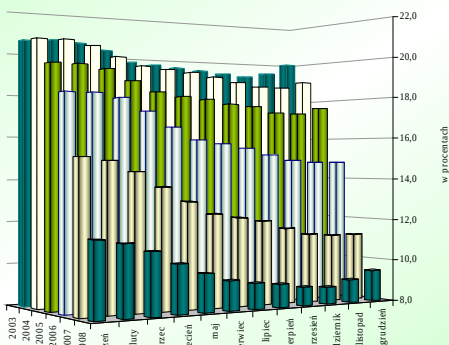
W 2008 r. stopa bezrobocia zmniejszała się od lutego do października. Fakt ten jest znamieny zważywszy, że sytuacja zmniejszenia się stopy bezrobocia w lutym miała miejsce tylko w latach 1995, 1997 i 1998 oraz w 2007 r. W lutym 1995 r. i 2008 r. spadek wskaźnika bezrobocia wyniósł 0,2 punktu procentowego, natomiast w latach 1997-1998 stopa bezrobocia w lutym była o 0,1 punktu procentowego niższa niż w styczniu. Z kolei w latach 2004-2006 stopa w końcu lutego pozostawała na tym samym poziomie, co w końcu stycznia. W lutym 2007 r. wskaźnik bezrobocia zmniejszył się o 0,3 punkt. proc.

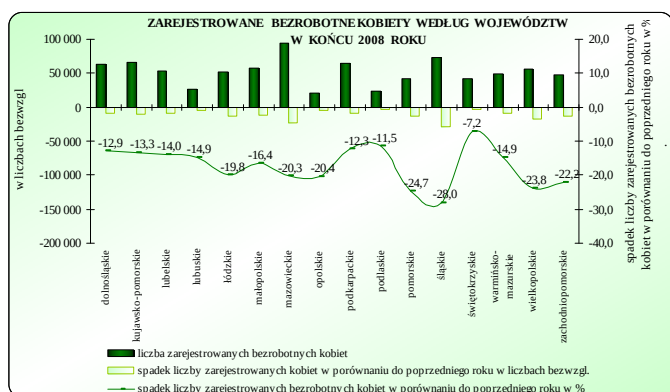
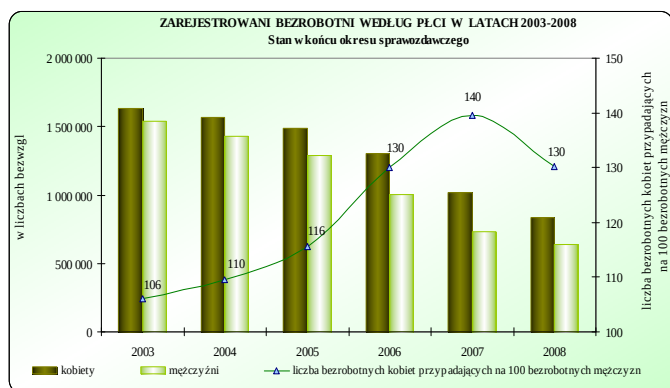
W końcu listopada i grudnia 2008 r. wskaźnik bezrobocia wzrastał. W listopadzie wzrost wyniósł 0,3 punktu w porównaniu do stanu z końca października, a w końcu grudnia stopa bezrobocia zwiększyła się o kolejne 0,4 punktu proc. do 9,5%.

POZIOM BEZROBOCIA W LATACH 2003-2008 - SEZONOWOŚĆ
Stan w końcu miesiąca sprawozdawczego

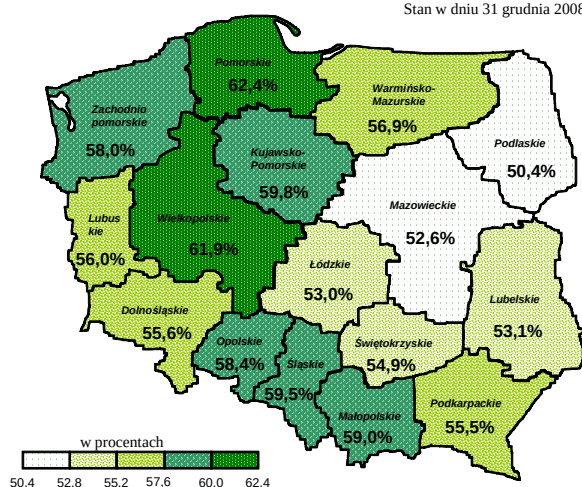
STOPA BEZROBOCIA W LATACH 2003-2008 - SEZONOWOŚĆ
Stan w końcu miesiąca sprawozdawczego

UDZIAŁ KOBIECY W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 31 grudnia 2008 r.

Uczestnictwo w pracy zawodowej jest silnie uwarunkowane przez płeć oraz związane z nią role społeczne. Według wstępnych danych GUS⁸ w końcu 2008 r., w ogólnej liczbie ludności Polski (38135 tys.), kobiety stanowiły prawie 52%, tj. na 100 mężczyzn przypadało 107 kobiet (wśród ludności miejskiej 111, na wsi 101). Liczebna przewaga mężczyzn występuje wśród ludności w wieku do 44 roku życia (na 100 mężczyzn przypada 97 kobiet). W liczbie ludności wieku powyżej 44 lat współczynnik feminizacji wynosi 124, przy czym w najstarszych rocznikach wieku (65 lat i więcej) na 100 mężczyzn przypada średnio 165 kobiet.

W liczbie pracujących w wieku pow. 15 lat (wg. BAEL) w 2008 r. było średniorocznie 7082 tys. kobiet i stanowiły one 44,8% ogółu pracujących. W tym samym czasie **wskaźnik zatrudnienia kobiet wyniósł 42,9% wobec 58,6% dla mężczyzn w wieku pow. 15 lat.** **Z kolei stopa bezrobocia kobiet pozostaje na wyższym poziomie niż mężczyzn – przeciętna w roku 8,0% wobec 6,4%.**

Analiza bezrobocia rejestrowanego według płci pokazuje, że generalnie na przestrzeni ostatnich kilku lat zdecydowanie szybciej zmniejszała się liczba bezrobotnych mężczyzn niż kobiet. Miało to swoje odzwierciedlenie we wzroście odsetka kobiet wśród ogółu zarejestrowanych. W końcu 2002 r. kobiety zarejestrowane w urzędach pracy stanowiły 51,2% ogółu bezrobotnych, a w końcu 2007 r. odsetek ten zwiększył się do 58,2%. Tendencja ta odwróciła się w 2008 r.

W końcu 2008 r. w ewidencji bezrobotnych znajdowało się 833,4 tys. kobiet (56,6%), a mężczyzn było 640,3 tys. Na 100 bezrobotnych mężczyzn przypadało 130 kobiet, wobec 140 przed rokiem.

W porównaniu do stanu z końca 2007 r., populacja bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 18,1%, podczas gdy liczba bezrobotnych mężczyzn spadła o 12,2%.

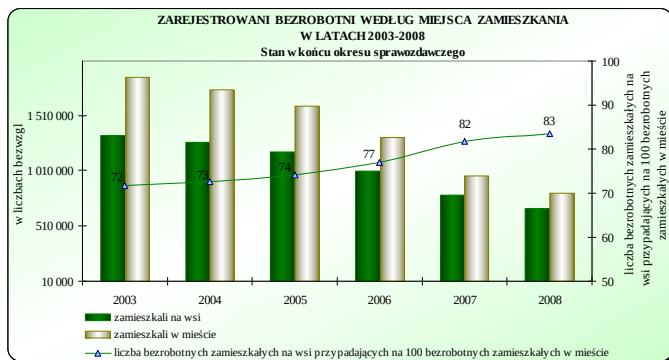
W końcu 2008 r. najwięcej bezrobotnych kobiet zarejestrowanych było w województwach mazowieckim, śląskim i kujawsko-pomorskim. Natomiast najmniej kobiet znajdowało się w ewidencji urzędów pracy w województwach opolskim, podlaskim i lubuskim.

Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych kształtował się w przedziale od 50,4% w województwie podlaskim do 62,4% w województwie pomorskim.

Kobiety mimo niższego wieku i wyższego poziomu wykształcenia dłużej pozostają w ewidencji bezrobotnych. W końcu 2008 r. bez pracy powyżej 24 miesięcy od momentu zarejestrowania się pozostawała co czwarta bezrobotna kobieta i mniej niż co piąty bezrobotny mężczyzna. Średni czas pozostawania bez pracy kobiet pozostaje wyższy niż mężczyzn. W końcu 2008 r. średni czas pozostawania bez pracy kobiet wynosił 12,5 miesiąca, wobec 9,7 miesiąca w przypadku mężczyzn.

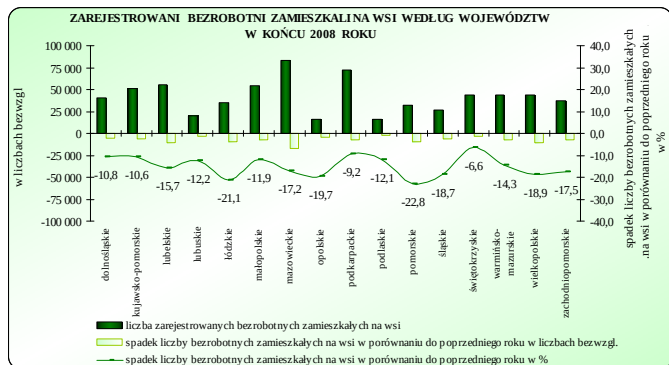
⁸ „Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2008 r.” GUS, materiał na konferencję prasową w dniu 29 stycznia 2009 roku

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Na wsi mieszka ok. 39% ludności Polski. Mniej niż 30% stanowią mieszkańcy wsi w województwach śląskim i dolnośląskim. Ponad połowę ludności mieszka na wsi w województwach małopolskim, lubelskim, świętokrzyskim i podkarpackim.

W końcu 2008 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 670,4 tys. osób zamieszkających na wsi i 803,3 tys. zamieszkających w mieście. **Notowany w ostatnich latach spadek poziomu bezrobocia dotyczył w znacznie wyższym zakresie mieszkańców miast.**

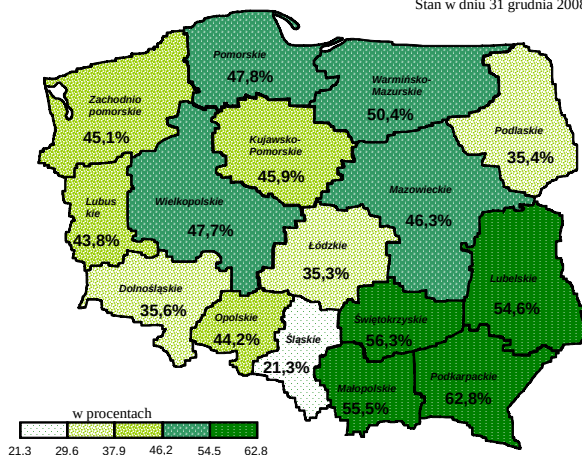

W końcu 2008 r. w porównaniu do stanu z końca 2007 r., liczba bezrobotnych zamieszkających na wsi zmniejszyła się o 14,7% wobec spadku zamieszkających w mieście o 16,4%.

Najwyższy względny spadek liczby bezrobotnych zamieszkających na wsi w końcu 2008 r. odnotowano w województwie pomorskim (o 22,8%) oraz łódzkim (o 21,1%), zaś najmniej zmniejszyła się liczba zarejestrowanych zamieszkających na wsi w województwach świętokrzyskim (o 6,6%) i podkarpackim (o 9,2%).

UDZIAŁ ZAMIESZKAJĄCYCH NA WSI W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

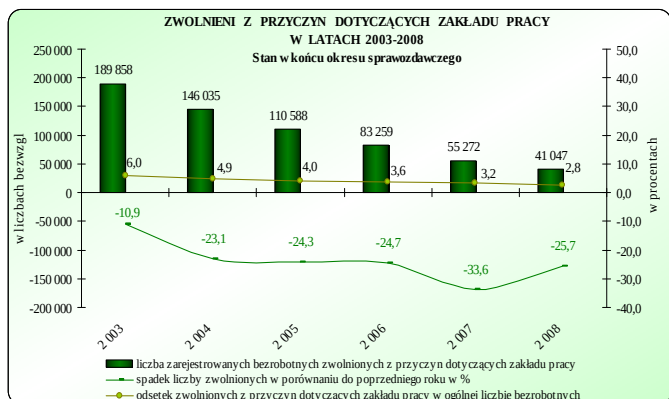
Stan w dniu 31 grudnia 2008 r.

Wyższy spadek liczby bezrobotnych zamieszkających w mieście powoduje, że **systematycznie wzrasta odsetek zamieszkających na wsi wśród ogółem zarejestrowanych** – od 41,7% w końcu 2003 r. do 45,5% w końcu 2008 r.

Rozkład odsetka bezrobotnych zamieszkających na wsi, w końcu 2008 r., w poszczególnych województwach był zróżnicowany i kształtował się od 21,3% w województwie śląskim do 62,8% w województwie podkarpackim.

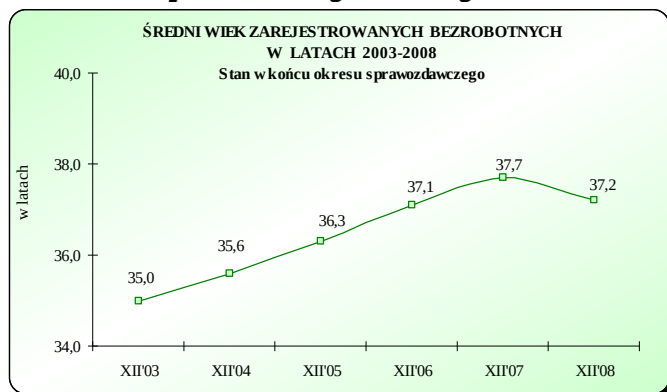
Poza podkarpackim najwyższe udziały osób zamieszkających na wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano w województwach świętokrzyskim, lubelskim i małopolskim. Były to również województwa o najwyższym odsetku mieszkańców wsi w ogólnej liczbie ludności Polski.

W końcu 2008 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 41 tys. osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy, tj. o ponad 14 tys. mniej niż przed rokiem. Tym samym w ciągu roku omawiana subpopulacja zmniejszyła się o ponad 25%, przy spadku liczby bezrobotnych ogółem o 15,6%. Zmniejszył się też odsetek zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy w ogólnej liczbie zarejestrowanych z 3,2% w końcu 2007 r. do 2,8% w końcu 2008 r. Oznacza to, że osoby zwalniane w tym trybie stosunkowo łatwo radziły sobie na rynku pracy.

W końcu 2008 r. wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy najwięcej osób pracowało przed zarejestrowaniem się w sekcji przetwórstwo przemysłowe (ok. 15,8 tys. zwolnionych).

**Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy**

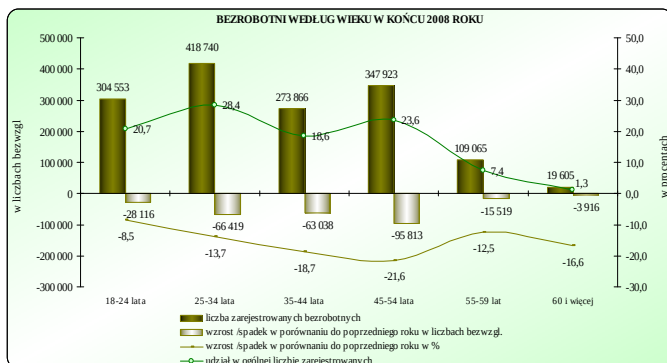
Zachodzące zmiany demograficzne mają odbicie w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych. Do końca 2007 r. średni wiek zarejestrowanych bezrobotnych systematycznie wzrastał. W końcu 2003 r. wynosił on 35 lat, a w końcu 2007 r. zwiększył się do 37,7 roku. Podobnie było jeszcze w końcu pierwszego półrocza 2008 r. Wynikało to z faktu, że spadek bezrobocia dotyczył przede wszystkim osób w młodszych grupach wiekowych.

W końcu 2008 r. średni wiek bezrobotnych zmniejszył się do 37,2 roku.

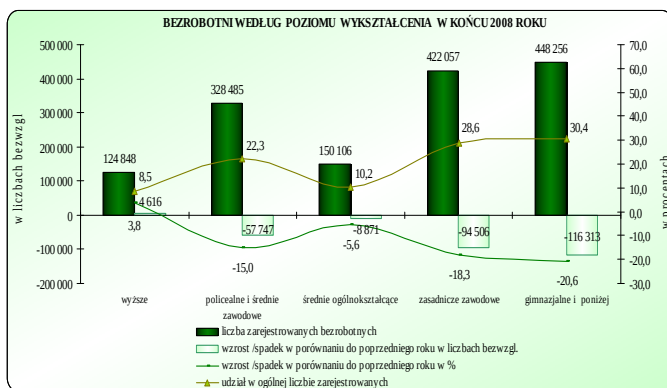
W 2008 r. liczba młodych bezrobotnych w wieku 18-24 lata zmniejszyła się zaledwie o 8,5%, podczas gdy w pozostałych grupach wiekowych spadek liczby bezrobotnych kształtował się w przedziale od 12,5% do 21,6%.

W strukturze bezrobotnych **udział młodzieży po raz pierwszy od kilku lat wzrósł z 19% w końcu 2007 r. do 20,7% w końcu 2008 r.**

Zmniejszył się odsetek bezrobotnych w wieku 35-44 lata (z 19,3% do 18,6%) oraz 45-54 lata (z 25,4% do 23,6%).

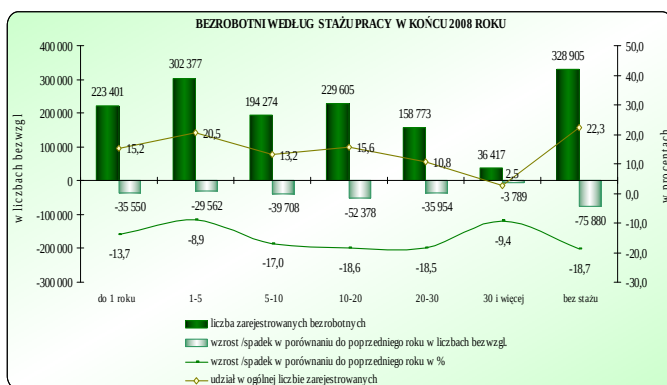
Wraz ze zwiększaniem się liczby wyższych uczelni w Polsce, rozszerzeniem oferty edukacyjnej i łatwiejszym dostępem absolwentów szkół średnich do kontynuowania nauki zarówno na studiach zawodowych, jak i magisterskich oraz wyższymi oczekiwaniami i ambicjami młodzieży w porównaniu do początku lat 90-tych znacznie zwiększyła się liczba studentów uczelni wyższych i absolwentów legitymujących się wyższym wykształceniem. Ta liczna grupa osób, wcześniej w ograniczonym stopniu reprezentowana wśród osób bezrobotnych i ciesząca się zainteresowaniem pracodawców, zaczęła odczuwać podobne problemy jak pozostała bezrobotna młodzież. Jednocześnie zarówno wśród ludności ogółem, jak i w poszczególnych grupach ze względu na aktywność ekonomiczną **wzrasta odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni**. W końcu 2003 r. osoby z wyższym wykształceniem stanowiły 4,4% zarejestrowanych bezrobotnych, a w końcu 2008 r. udział ten wzrósł do 8,5%. Jednocześnie w porównaniu do 2007 r. wzrost liczby bezrobotnych dotyczył wyłącznie osób z wyższym wykształceniem.

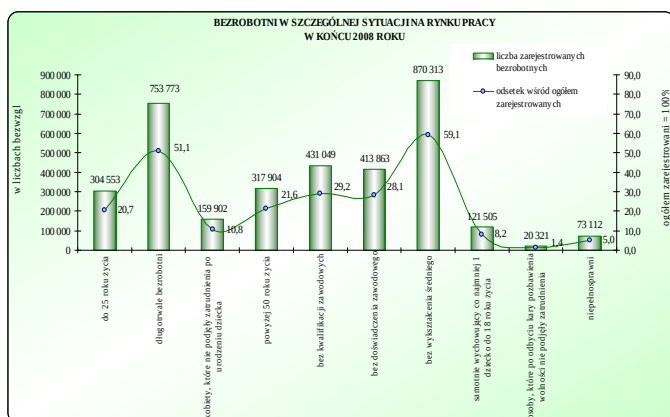
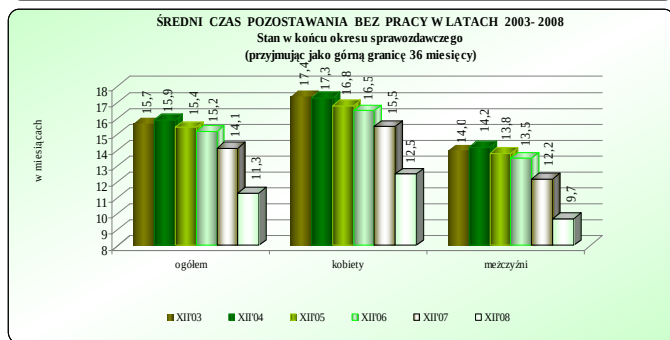
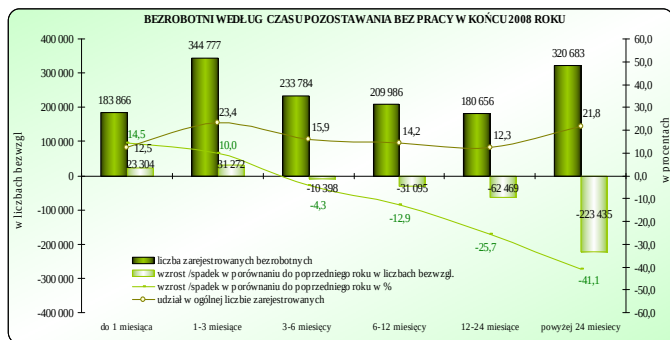
W końcu 2008 r. najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni bez stażu pracy – 328,9 tys. osób wobec 36,4 tys. bezrobotnych z ponad 30-letnim stażem pracy.

Jednocześnie liczba bezrobotnych bez stażu pracy zwiększyła się w porównaniu do stanu z końca 2007 r. o 18,7% i był to najwyższy spadek w porównaniu z pozostałymi grupami ze względu na staż pracy. Zmniejszył się tym samym odsetek osób bez stażu pracy do 22,3% w końcu 2008 r.

W tym samym czasie co trzeci bezrobotny posiadał staż pracy do 5 lat, a zaledwie 3 na 100 bezrobotnych miało ponad 30 letni staż pracy.

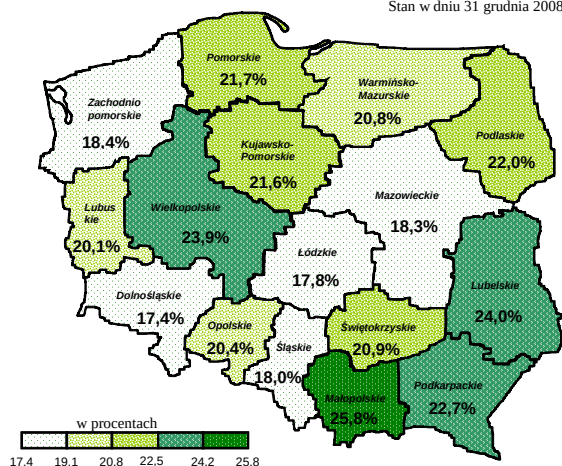

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH DO 25 ROKU ŻYCIA W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTÓW

Stan w dniu 31 grudnia 2008 r.

Jednym z najgroźniejszych zjawisk występujących na rynku pracy jest długie, ponad 12 miesięczne pozostawanie bez pracy.

W końcu 2008 r. w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było 501,3 tys. osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się. Osoby te stanowiły 34% ogółu bezrobotnych (wobec 45% w końcu 2007 r.), czyli trzech na 10 bezrobotnych pozostawało bez pracy ponad rok.

Znacznie bardziej niepokoi jednak fakt, że **co piąta osoba pozostawała w rejestrach urzędów pracy ponad 2 lata** od momentu zarejestrowania się. Równocześnie jednak zarówno w 2007 r., jak i 2008 r., najbardziej zmniejszała się liczba bezrobotnych najdłużej oczekujących na podjęcie zatrudnienia.

Niestety statystyka rynku pracy nie zawiera informacji na temat tego ile maksymalnie czasu osoba znajduje się w ewidencji bezrobotnych. Dla potrzeb analizy przyjęto, że jest to 36 miesięcy - wówczas średni czas pozostawania bez pracy, który w zasadzie do końca 2004 r. systematycznie wzrastał, w końcu 2008 r. wyniósł 11,3 miesiąca i był o prawie 3 miesiące krótszy niż w końcu 2007 roku.

W art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyszczególnione zostały grupy osób uznanych za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich wymienić należy: bezrobotnych do 25 roku życia; bezrobotnych długotrwale; kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka; bezrobotnych powyżej 50 roku życia; bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych; bez doświadczenia zawodowego; bez wykształcenia średniego; bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia; bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia oraz bezrobotnych niepełnosprawnych.

Do wymienionych grup bezrobotnych powinny być kierowane różnego rodzaju działania mające na celu ich aktywizację.

Warto zauważyć, że osoba może spełniać kryteria by jednocześnie być zakwalifikowaną do kilku grup w szczególnej sytuacji, np. może być równocześnie do 25 roku życia, długotrwale bezrobotna i bez kwalifikacji zawodowych.

W końcu 2008 r. **w urzędach pracy zarejestrowanych było 304,6 tys. osób do 25 roku życia**, a więc dynamika spadku w odniesieniu do stanu z końca 2007 r. była zdecydowanie niższa niż dla bezrobotnych ogółem i wyniosła 8,5%.

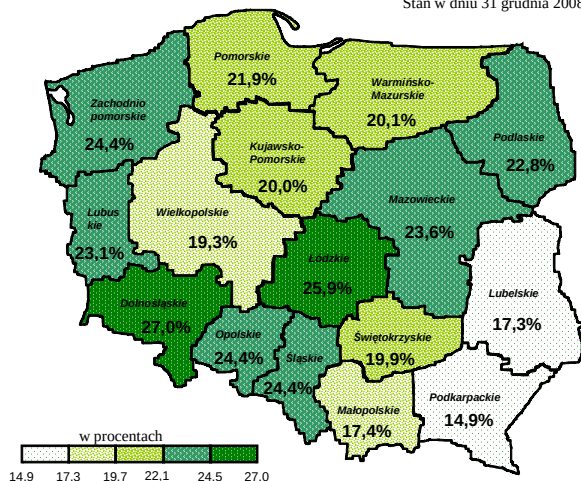
W ciągu ostatniego roku **odsetek bezrobotnych do 25 roku życia zwiększył się** z 19% w końcu 2007 r. do 20,7% w końcu 2008 r. Rozpiętość odsetka bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych kształtowała się w przedziale od 17,4% w województwie dolnośląskim do 25,8% w województwie małopolskim.

Nadal płynne wejście na rynek pracy bezpośrednio po ukończeniu szkoły to poważne wyzwanie w sytuacji wysokiego bezrobocia. Nie jest to jednak problemem typowo polskim, bo spotykanym w większości krajów Unii Europejskiej.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

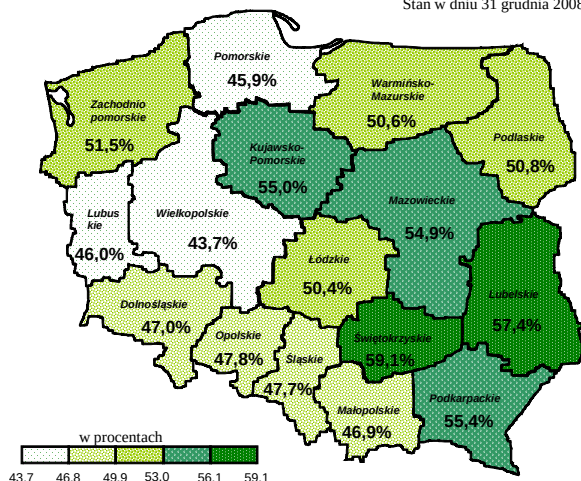
UDZIAŁ BEZROBOTNYCH POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA W OGÓLNEJ
 LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 31 grudnia 2008 r.

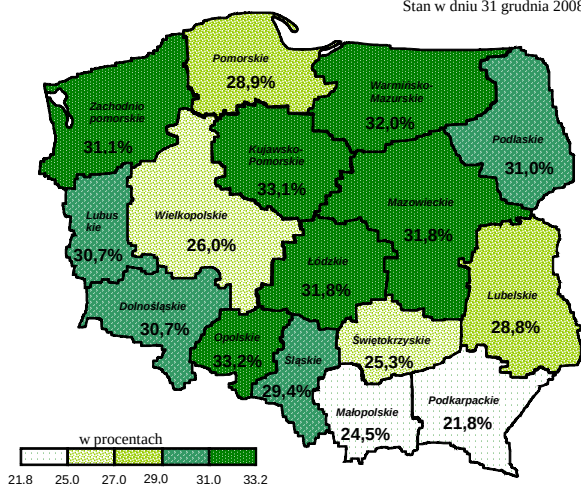
UDZIAŁ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE
 BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 31 grudnia 2008 r.

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH W
 OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 31 grudnia 2008 r.

Spadek bezrobocia dotyczy również osób powyżej 50 roku życia, przy czym liczba bezrobotnych w tej grupie wiekowej zmniejsza się znacznie wolniej niż poziom bezrobocia ogółem. **W końcu 2008 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 317,9 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia**, tj. o 61,9 tys. osób mniej niż w końcu 2007 r. (spadek o 16,3%). Spowodowało to, że w ciągu ostatniego roku odsetek bezrobotnych powyżej 50 roku życia zmniejszył się nieznacznie z 21,7% w końcu 2007 r. do 21,6% w końcu 2008 r.

Udział osób powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił w końcu 2008 r. od 14,9% w województwie podkarpackim do 27% w dolnośląskim i 25,9% w łódzkim.

W końcu 2008 r. **w urzędach pracy zarejestrowanych było 753,8 tys. osób długotrwale bezrobotnych⁹**, tj. o 340,3 tys. mniej niż w końcu 2007 r. Tym samym liczba długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o niemal 1/3 przy spadku liczby bezrobotnych ogółem o 15,6%. Pozwoliło to na **spadek odsetka długotrwale bezrobotnych** w ogólnej liczbie zarejestrowanych z 62,6% w końcu 2007 r. do 51,1% ogółu zarejestrowanych w końcu 2008 r.

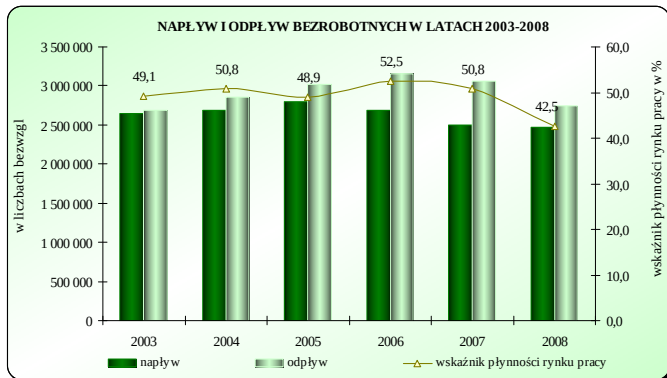
Najwyższy odsetek długotrwale bezrobotnych w końcu 2008 r. odnotowano w województwie świętokrzyskim (59,1%), zaś najmniej w ogólnej liczbie bezrobotnych było długotrwale bezrobotnych w województwie wielkopolskim (43,7%).

Poza omówionymi powyżej grupami osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu 2008 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było:

- 431,0 tys. osób bez kwalifikacji zawodowych, tj. 29,2% ogółu bezrobotnych;
- 121,5 tys. samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia, tj. 8,2%;
- 159,9 tys. kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, tj. 19,2% bezrobotnych kobiet;
- 413,9 tys. osób bez doświadczenia zawodowego, tj. 28,1% bezrobotnych ogółem;
- 870,3 tys. bez wykształcenia średniego, tj. 59,1% ogółu bezrobotnych;
- 20,3 tys. osób, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia, tj. 1,4% ogółu bezrobotnych;
- 73,1 tys. niepełnosprawnych, tj. 5,0%.

⁹ Dane dotyczące osób długotrwale bezrobotnych według definicji zawartej w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obejmują szerszą grupę osób niż tylko pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotnym długotrwale jest osoba pozostająca w rejestrach urzędów pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

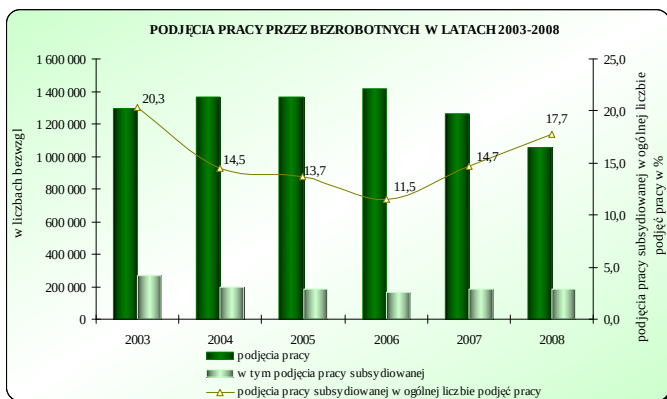
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Spadek poziomu bezrobocia w ostatnich latach następował przede wszystkim w wyniku dynamicznego i zwiększającego się odpływu z bezrobocia przy niewielkim wzroście napływu bezrobotnych. Jednak wzrost odpływu z roku na rok był coraz słabszy. W 2006 r. po raz pierwszy od kilku lat zmniejszył się napływ bezrobotnych. Z kolei w latach 2007-2008, liczba bezrobotnych ukształtowała się pod wpływem zarówno zmniejszonego napływu, jak i spadku odpływu bezrobotnych.

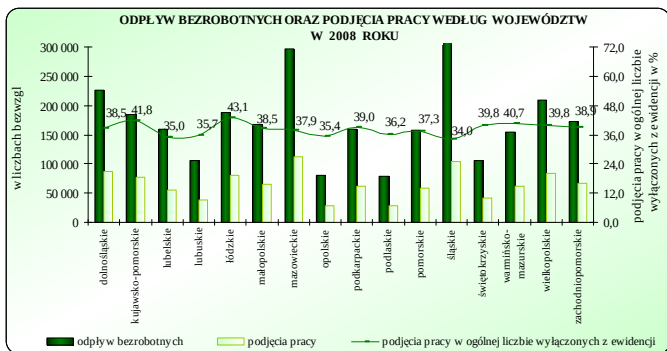
W 2008 r. napływ bezrobotnych wyniósł 2476,6 tys. osób (spadek o 0,6%), a z ewidencji urzędów pracy wyłączono 2749,4 tys. osób (spadek o 10%).

Wskaźnik płynności rynku pracy, określający stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych, **wyniósł w 2008 r. 42,5%**. Niższą wartość ww. wskaźnika odnotowano po raz ostatni w 2001 r.

Liczba podejmujących pracę w latach 2002-2006 z roku na rok zwiększała się. Tendencja ta uległa załamaniu w 2007 r. Niekorzystna sytuacja utrzymała się w 2008 r. kiedy to liczba wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy wyniosła 1052,1 tys. osób i była o 16,9% niższa niż w 2007 r.

Zmniejszenie się liczby bezrobotnych podejmujących zatrudnienie dotyczyło wyłącznie podjęć pracy niesubsydiowanej. W 2008 r. niesubsydiowane zatrudnienie podjęło 865,4 tys. bezrobotnych, tj. o 19,9% mniej niż w 2007 r. Zauważyć należy, że podjęcia pracy sezonowej zmniejszyły się o 24,9% do 65,4 tys. osób. Związane jest to z faktem, że często mniej atrakcyjne, sezonowe zatrudnienie nie wzbudza zainteresowania bezrobotnych w sytuacji, gdy na rynku pojawia się duża liczba ofert pracy stałej.

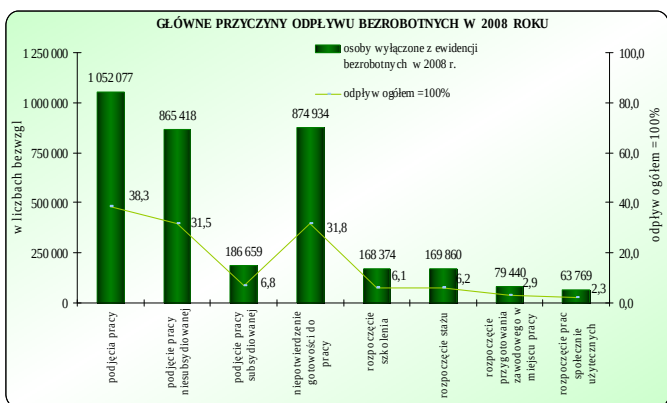
W 2008 r. w aktywnych programach rozpoczęło udział 668,1 tys. osób, wobec 674,3 tys. osób przed rokiem. Liczba zaktywizowanych bezrobotnych zmniejszyła się w porównaniu z 2007 r. o 6,2 tys. osób, tj. o 0,9%.

Osoby objęte działaniami aktywizacyjnymi stanowiły 24,3% odpływu bezrobotnych w 2008 r., wobec 22,1% w 2007 r.

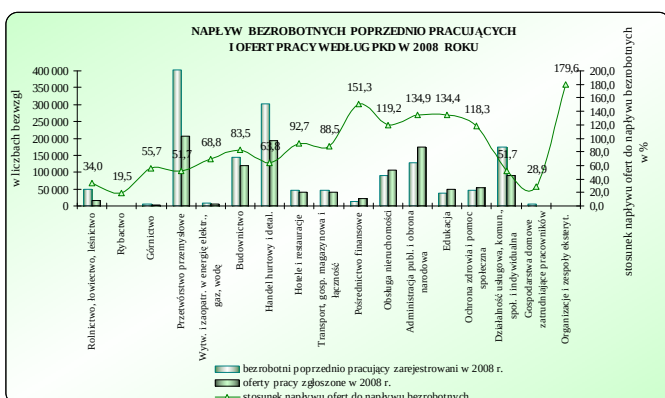
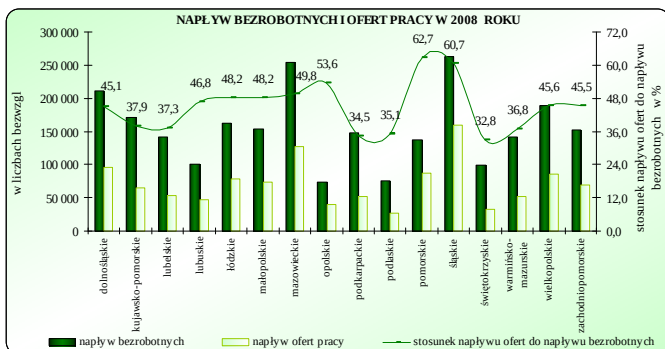
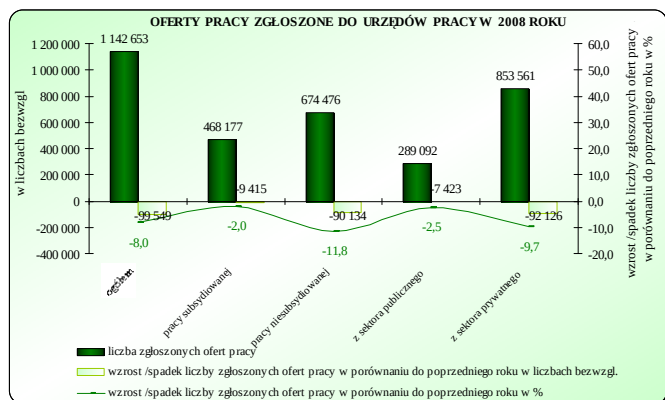
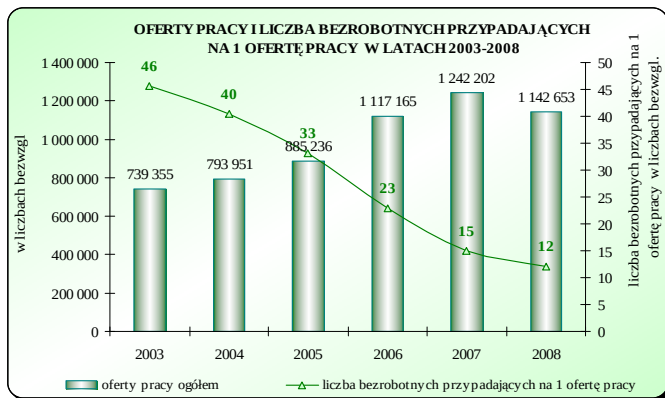
Nadal jednak **zwiększa się liczba bezrobotnych rozpoczynających własną działalność gospodarczą.** W porównaniu z 2007 r., w 2008 r. zwiększyła się liczba wyłączonych z ewidencji z powodu;

- rozpoczęcia przygotowania zawodowego w miejscu pracy (wzrost o 21,6%);
- podjęcia działalności gospodarczej (wzrost o 15,2%);
- rozpoczęcia robót publicznych (wzrost o 8,9%);
- podjęcia pracy w ramach refundacji pracodawcy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego (wzrost o 8,8%).

Zmniejszyła się natomiast liczba aktywizowanych w ramach prac interwencyjnych, szkoleń, staży oraz wyłączonych z powodu rozpoczęcia prac społecznie użytecznych.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

W latach 2002 – 2007, z roku na rok wzrastała liczba ofert pracy będących w dyspozycji publicznych służb zatrudnienia. Korzystna tendencja załamała się w 2008 r.

W 2008 r. do urzędów pracy wpłynęło 1142,7 tys. ofert pracy, tj. o 8,0% mniej niż rok wcześniej.

Nadal wysoka liczba ofert pracy i systematyczny spadek bezrobocia powodują, że **z roku na rok notowany jest spadek liczby bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy¹⁰**. Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy **w 2008 r. wyniosła 12 osób, wobec 15 osób w końcu 2007 r.**

W 2008 r. znacznie wyższy **spadek liczby ofert pracy dotyczył pracy niesubsydiowanej**. Pracodawcy zgłosili 674,5 tys. ofert pracy niesubsydiowanej, tj. o 11,8% ofert mniej niż rok wcześniej. Liczba subsydiowanych ofert zatrudnienia zmniejszyła się z 477,6 tys. do 468,2 tys., tj. o 2%.

Zdecydowanie wyższy spadek liczby zgłaszanych miejsc pracy dotyczył sektora prywatnego. Pracodawcy z tego sektora zgłosili 853,6 tys. ofert wobec 945,7 tys. w 2007 r. – spadek o 9,7%.

Liczba ofert pracy z sektora publicznego zmniejszyła się o 2,5% do 289,1 tys. ofert.

Liczba wolnych miejsc pracy zgłoszonych do urzędów pracy w 2008 r. wystarczyłaby dla mniej niż połowy bezrobotnych, którzy w tym samym okresie napłynęli do urzędów.

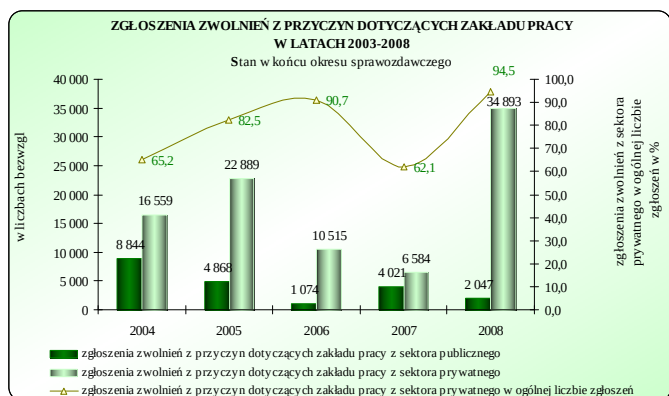
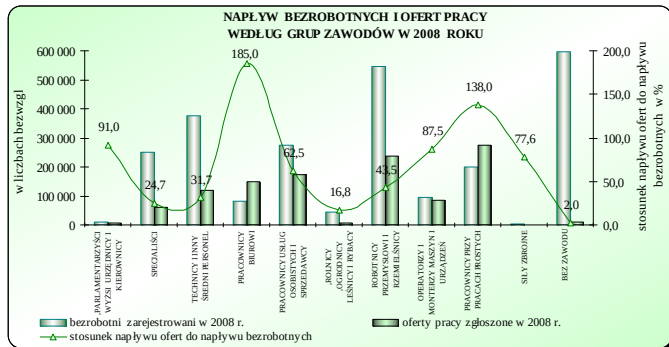
W przypadku analizy poszczególnych województw sytuacja była zróżnicowana. Oferty zgłoszone w województwach świętokrzyskim, czy podkarpackim wystarczyłaby dla mniej niż 35% nowozarejestrowanych w 2008 r. bezrobotnych. Natomiast w województwie pomorskim liczba zgłoszonych ofert stanowiła 62,7% napływu bezrobotnych, a w śląskim 60,7%.

Generalnie w Polsce występuje nadwyżka bezrobotnych w stosunku do ofert pracy, o czym świadczy między innymi wysoka nadal stopa bezrobocia. Porównanie liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, którzy zarejestrowali się w urzędach pracy z liczbą ofert pracy zgłoszonych w tym samym okresie pokazuje, że **tylko w niektórych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) napływ ofert przewyższał napływ bezrobotnych**.

Przewaga ofert pracy nad napływem bezrobotnych w danej sekcji wystąpiła w sekcjach: pośrednictwo finansowe; administracja publiczna i obrona narodowa; edukacja, obsługa nieruchomości oraz ochrona zdrowia i opieka społeczna. Mimo to, w sekcjach tych na 1 ofertę pracy zgłoszoną do urzędu pracy nadal przypadało kilku bezrobotnych.

¹⁰ Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w danym miesiącu liczona jest ze wzoru:
$$\frac{(\text{bezrobotni według stanu w końcu poprzedniego miesiąca} + \text{bezrobotni w końcu danego miesiąca}) / 2}{(\text{oferty pracy zgłoszone w miesiącu} + \text{oferty pracy na koniec poprzedniego miesiąca})}$$

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2008 r. 1175,7 tys. osób posiadało zawód (specjalność), co stanowiło 79,8% populacji bezrobotnych.

Zdecydowana przewaga ofert pracy nad napływem bezrobotnych w danej wielkiej grupie zawodowej wystąpiła w grupie pracownicy biurowi, a następnie pracownicy przy pracach prostych.

W pozostałych grupach napływ ofert pracy pozostawał istotnie niższy niż liczba zarejestrowanych bezrobotnych posiadających zawody z danej grupy. Najgorzej wyglądała sytuacja osób bez zawodu, gdzie liczba zgłoszonych ofert wystarczałaby dla ok. 2% zarejestrowanych w 2008 r. bezrobotnych bez zawodu.

W całym 2008 r. zgłoszeń zwolnień niemal 60 tys. pracowników dokonały 854 zakłady pracy, tj. ponad 2-razy więcej niż rok wcześniej. Z liczby zgłoszonych do urzędów pracy zapowiedzi zwolnień, w 2008 r. zwolniono niemal 30 tys. osób, czyli 2-krotnie więcej niż w 2007 r.

Według stanu w końcu 2008 r. 361 zakładów pracy zamierzało zwolnić niemal 37 tys. osób, podczas gdy w końcu 2007 r. 131 zakładów zamierzało zwolnić niemal 11 tys. osób. **Gros zgłoszeń zwolnień pochodziło z sektora prywatnego – prawie 95% zgłoszeń,** których realizacja nastąpi w 2009 r. Równocześnie wzrost liczby zgłoszeń zwolnień dotyczył przede wszystkim sektora prywatnego, ponieważ liczba zgłoszeń z sektora publicznego w końcu 2008 r. była o niemal połowę niższa niż w końcu 2007 r.

Istotna część zgłoszeń pochodzi od pracodawców prowadzących działalność w sekcji przetwórstwo przemysłowe.

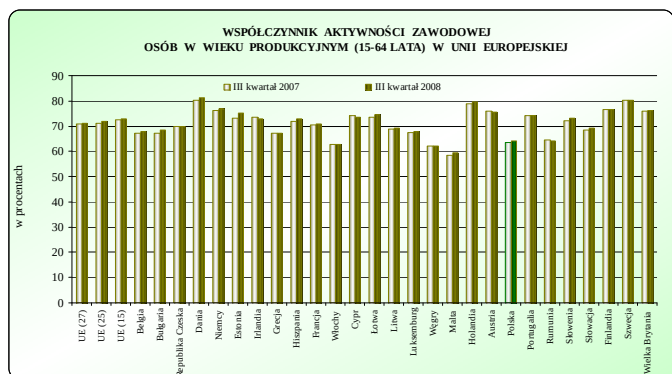
* * *

Kryzys finansowy i związany z tym utrudniony dostęp podmiotów gospodarczych do kredytów mogą mieć niekorzystny wpływ na gospodarkę. Prognozy na najbliższe miesiące nie są optymistyczne. Wzrasta skala zgłoszeń zwolnień z przyczyn zakładu pracy. Skończyła się dobra koniunktura w wielu działach gospodarki. Światowy kryzys wpływa na ograniczanie produkcji, a to z kolei skutkuje ograniczaniem zatrudnienia i może przekładać się na wzrost bezrobocia.

Pewne **symptomy ożywienia na rynku pracy mogą pojawić się wiosną 2009 r., wraz z rozpoczęciem sezonu na prace w rolnictwie, leśnictwie czy budownictwie infrastrukturalnym lub turystyce.** Jednak w najbliższych miesiącach raczej nie należy spodziewać się odwrócenia niekorzystnych trendów na rynku pracy. Wynika to z faktu wysokiej liczby zapowiadanych zwolnień grupowych oraz spadkowej tendencji w liczbie ofert pracy zgłaszanych do urzędów pracy, co z kolei skutkuje niższym odpływem z bezrobocia, w tym mniejszą liczbą osób podejmujących zatrudnienie.

Z drugiej strony wyniki badania Manpower perspektyw zatrudnienia w II kwartale 2009 r. pokazują, że 16% pracodawców w Polsce planuje zwiększenie zatrudnienia, a 10% przewiduje jego zmniejszenie. Oznacza to, że **prognoza netto zatrudnienia w Polsce wynosi +6%.** Jednak pracodawcy stają się bardziej ostrożni w podejmowaniu decyzji dotyczących wzrostu zatrudnienia, bo **prognoza netto zatrudnienia z kwartału na kwartał spada.** Najwięcej pracodawców planuje zwiększenie zatrudnienia w II kwartale br., w regionie wschodnim (+13%) obejmującym województwa lubelskie, podkarpackie, świętokrzyskie i podlaskie. **Prognozy netto zatrudnienia w Polsce są najkorzystniejsze w zestawieniu z pozostałymi krajami UE, w których prowadzone są badania.**

RYNEK PRACY W POLSCE NA TLE UNII EUROPEJSKIEJ ¹¹

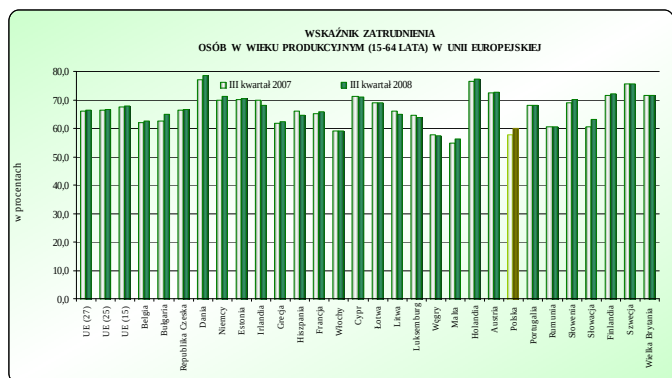

Współczynnik aktywności zawodowej ludności w Polsce pozostaje na zdecydowanie niższym poziomie niż wynosi średnia UE.

W III kwartale 2008 r. współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku produkcyjnym (wg Eurostat 15-64 lata) **wyniósł w Polsce 64,3%** i był o 0,7 punktu procentowego wyższy niż rok wcześniej. W tym samym czasie współczynnik aktywności zawodowej **w UE(27) wyniósł 71,3%** i zwiększył się o 0,4 punktu proc.

Niższą niż w Polsce wartość współczynnika aktywności zawodowej odnotowano na Węgrzech (62,1%) we Włoszech (62,8%) oraz na Malcie (59,6%) i w Rumunii (64,2%).

Korzystnie interpretować należy fakt, że omawiany współczynnik w Polsce zwiększył się i tym samym przełamana została niekorzystna tendencja. Z kolei w IV kwartale 2008 r. omawiany współczynnik w Polsce pozostał na poziomie z III kwartału, podczas, gdy w większości krajów UE odnotowano jego spadek.

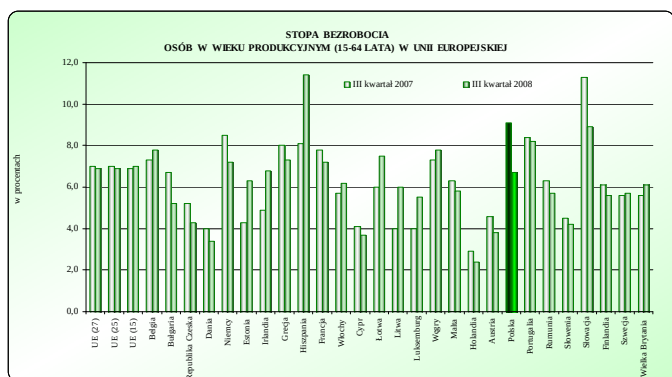

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym (15-64 lata) w III kwartale 2008 r. wyniósł w UE(27) 66,4% i wzrósł o 0,4 punktu proc. w porównaniu do analogicznego okresu 2007 r. **W Polsce wskaźnik zatrudnienia wyniósł 60%** i podobnie jak rok wcześniej wzrósł o 2,2 punktu proc. Tym samym tempo zwiększania się wskaźnika zatrudnienia w Polsce było jedno z najwyższych w UE. Wyższy wzrost odnotowano jedynie w Bułgarii i Słowacji.

Nadal jednak Polska pozostaje krajem o jednym z najniższych wskaźników zatrudnienia, co może mieć związek z inną definicją wieku produkcyjnego (18-59/64 lata). Niższe niż w Polsce wartości wskaźnika zatrudnienia w III kwartale 2008 r. odnotowano na Węgrzech (57,3%), Malcie (56,1%) i Włoszech (59%).

Bardzo niski pozostaje w Polsce wskaźnik zatrudnienia młodzieży – 28,4% wobec 38,8% średnio w UE(27). Jednak w Belgii, Bułgarii, Grecji, Włoszech, Litwie, Luksemburgu, na Węgrzech oraz w Rumunii i Słowacji wskaźnik zatrudnienia młodzieży pozostaje jeszcze niższy.

W III kwartale 2008 r. stopa bezrobocia w 27 krajach UE (dla osób w wieku 15-64 lata) wyniosła 6,9%, wobec 7% w analogicznym okresie 2007 r. W tym samym czasie wskaźnik bezrobocia w Polsce wyniósł 6,7% i był o 2,4 punkty procentowe niższy niż przed rokiem. Spadek stopy bezrobocia odnotowany w Polsce, obok Słowacji, był najwyższy w UE. Równocześnie Polska przestała być krajem o najwyższym bezrobociu. W III kwartale 2008 r. najwyższy wskaźnik bezrobocia w UE odnotowano w Hiszpanii (11,4%) oraz Słowacji (8,9%).

Opracowanie:

Stanowisko do Spraw Analiz i Statystyki (BCh)

¹¹ Dane zaczerpnięte ze strony internetowej: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu> według stanu na dzień 31.03.2009 r. Dane dotyczą III kwartału ze względu na fakt, że w chwili publikacji nie były dostępne dane dla wszystkich krajów UE za IV kwartał 2008 r.